

Linkadresserne fungerer pr. 1.8.2011. Forlaget tager forbehold for evt. ændringer i adresserne.

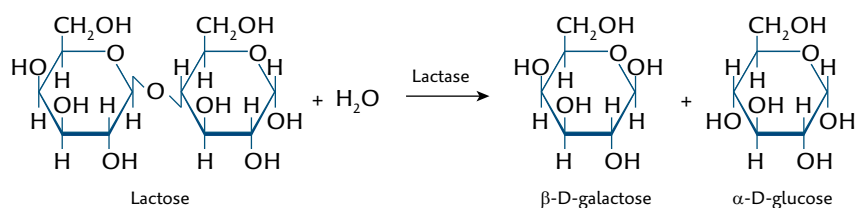
Enzymatisk nedbrydning af mælkesukker

Formål

At fremstille lactosefri mælk ved en enzymatisk nedbrydning af lactose (mælkesukker).

Indledning

Nogle mennesker har intolerance over for mælkesukker, lactose, hvilket resulterer i mavesmerter og diarré. Årsagen til lactose-intolerance er at tyndtarmen ikke producerer tilstrækkelig af enzymet lactase. Lactase er det enzym i tyndtarmen, der nedbryder lactose til β -D-galactose og α -D-glucose.

Ca. 75 % af den voksne befolkning på verdensplan har en eller anden grad af nedsat lactaseproduktion. I Nordeuropa er voksnes fald i lactaseproduktion ca. 5 % i forhold til spædbørnsproduktionen. På Sicilien er faldet på 71 % og i Afrika og Asien på 90 %.

Se kort over andel lactoseintolerante på http://www.uneeda-audio.com/nomilk/li_map.htm.

Teori

Lader man mælk løbe igennem en søjle med gelékugler der indeholder enzymet lactase, kan der foregå en hydrolyse af lactose til β -D-galactose og α -D-glucose.

Hastigheden for kemiske processer afhænger af temperaturen. Da lactase har sin optimumtemperatur omkring 37 °C, vores legemstemperatur, er det vigtigt at mælken under forsøget har en temperatur omkring 30-35 °C. Temperaturen må ikke være højere da lactasen ellers denaturerer. Lactaseaktiviteten måles ved at måle koncentrationen af dannet glucose.

Materialer

Apparatur

- 10 mL engangssprøjte
- 2 stk. 100 mL bægerglas
- 10 mL pipette
- 100 mL målekolbe
- Si
- 50 mL måleglas
- 5 cm plastslange der passer til sprøjten

- Stativ
- Klemhane
- 200 mL måleglas
- Bunsenbrænder
- Gaze
- Termometer
- Glucosemåler
- Glucosesticks
- Spatel

Kemikalier

- Lactase (Lactozym 3000 L HP-G)
- 2 % natriumalginatopløsning
- 0,15 M CaCl_2 opløsning

Fremgangsmåde

Fremstilling af natriumalginatsøjle med lactase

1. Bland 2 mL lactase med 8 mL 2 % natriumalginatopløsning.
2. Rør godt rundt med en spatel.
3. Hæld ca. 50 mL CaCl_2 -opløsning i et 100 mL bægerglas.
4. Sug lactase-natriumalginatopløsningen op i en 10 mL engangssprøjte.
5. Hold engangssprøjten hen over CaCl_2 -opløsningen og lad lactase-natriumalginatopløsningen dryppe ned i CaCl_2 -opløsningen, se figur 1. Jo mindre dråber jo bedre. Når natriumalginaten rammer CaCl_2 -opløsningen dannes små faste kugler. Lad kuglerne 'sætte sig' et par minutter.
6. Hæld CaCl_2 -opløsningen og kuglerne op i en the-si, så væsken løber af.
7. Rens engangssprøjten
8. Kom et lille stykke gaze i bunden af engangssprøjten. Skub det ned med enden af spatlen.
9. Sæt et lille stykke plastslange på sprøjten.
10. Hæld forsigtigt natrium-alginatkuglerne over i sprøjten.
11. Sær sprøjtehylsteret fast i et stativ. Sprøjten skal stå lodret.
12. Skyl sprøjten med demineraliseret vand.
13. Sæt en klemhane på slangen, se figur 2.

Nedbrydningen af lactose

1. Overfør med pipette 10 mL mælk til en 100 mL målekolbe. Fyld op med vand.
2. Smag på mælken.
3. Varm de 100 mL fortyndet mælk op til ca. 30 °C.
4. Mål glucose-koncentrationen i mælken.
5. Fyld natriumalginatsøjlen med den varme mælk.
6. Anbring et 100 mL bægerglas under natriumalginatsøjlen.
7. Åben klemhanen så der løber ca. 2 dråber igennem pr. sek.

Figur 1. Lactase-natriumalginatopløsningen drypper ned i CaCl_2 -opløsningen.

Figur 2. Engangssprøjte med slange og klemhane.

8. Lad 50 mL mælk løbe igennem søjlen.
9. Mål glucosekoncentrationen i bægerglasset.
10. Smag på mælken.

Resultater

	mmol/L i den fortyndede mælk	Omregn til mmol/L i den ufortyndede mælk
Glucosekoncentrationen i mælken ved start		
Glucosekoncentrationen i mælken efter passage gennem søjlen		
Forskellen i glucosekoncentration		

Bearbejdning

1. Smag på mælken før og efter – er der forskel?
2. Hvor mange gram lactose svarer den ekstra glucose til?
3. Sammenlign jeres beregninger med http://arla.dk/DAimages/HE_Laktose-pfd.pdf.
4. Hvorfor er det smart at binde lactase i natriumalginat kuglerne, frem for bare at hælde lactase i mælken og så røre rundt?
5. Læs på: <http://kortlink.dk/arla/9au6>.

Konklusion

Hvad er konklusionen på forsøget?

Fejlkilder

Hvilke fejlkilder er der i forsøget?